

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBI CLASICE

Ediția a XXXIV-a, Brăila, 19-22 aprilie 2023

LIMBA LATINĂ

Clasa a IX-a

I. Oferiți o variantă de traducere în limba română:

(40 p.)

Salvarea prietenului, la fel de importantă ca victoria

Caius Valerius Procillus, quem custodes in fuga trinis catenis vinctum¹ trahebant, in Caesaris equitatum incidit. Haec res Caesari non tenuiorem quam² ipsa victoria voluptatem produxit, quod³ hominem honestissimum provinciae Galliae, suum familiarem et hospitem, eripuit e manibus hostium et sibi restituit; itaque eius calamitate de tanta voluptate et gratulatione nihil fortuna deminuit. (C. Iulius Caesar, *De bello Gallico*, I, 53, text adaptat)

(1) *vinctus*, -a, -um (adj. participial) = legat (2) *quam* (adv./conj.) = decât (3) *quod* (aici, conjuncție) = fiindcă, deoarece, întrucât

II. 1. Precizați genul, cazul și numărul pronumelor și adjectivelor pronominale din textul de mai sus (doar formele studiate, fără *ipsa* și *nihil*). (15 p.)

2. Rescrieți enunțul de mai jos, trecând toate cuvintele flexibile la celălalt număr. (10 p.)

Hominem honestissimum provinciae, suum familiarem, eripuit e manibus hostium et sibi restituit.

3. Treceți primul adjectiv din enunțul dat la punctul 2 la gradul comparativ (de superioritate), fără să schimbați celelalte categorii gramaticale. (1 p.)

4. Identificați în limba română câte două cuvinte cu valori morfologice diferite (de exemplu, un substantiv și un adjectiv), al căror etimon (cuvânt de origine) să fie *incidere*, respectiv *hospes*. (4 p.)

III. Scrieți pe foaia de concurs termenii care completează adecvat lacunele din textul următor: (20 p.)

Instituția pe care se susține întreaga arhitectură a sistemului politic republican roman este 1) _____. Crearea sa a fost atribuită de tradiție legendarului 2) _____, dar în epoca 3) _____ nu avea decât un rol 4) _____, nu decizional, precum în vremea republicii. Această instituție a reprezentat o îndelungată perioadă din epoca republicană expresia puterii politice a elitei sociale romane, de aceea membrii săi puteau fi, inițial, doar 5) _____ – clasă socială constituită din familii cu istorie recunoscută la Roma, mari proprietari de 6) _____, care le ofereau nu doar o avere considerabilă, ci și un statut social proeminent. Cu timpul însă, din rândurile 7) _____ se constituie o veritabilă clasă socială de mijloc, al cărei nume provine de la poziția deținută în armată, pe timp de război: 8) _____ (numiți în latină 9) _____); și ei își câștigă dreptul de a fi aleși în forul suprem de conducere al Romei. De altfel, spre sfârșitul republicii, instituția câștigă mult în reprezentativitate socială, dar se polarizează la nivel politic: cele două facțiuni care manifestă o viziune și interese politice divergente, 10) _____ și 11) _____, pot fi considerate precursorilor partidelor politice din parlamentele moderne.

Puterea instituției definitorii pentru sistemul republican se manifesta, în practică, și asupra altor instituții, cu puteri aparent separate. De exemplu, deși legislația cădea în sarcina adunărilor populare, totuși ea era în multe cazuri sancționată sau chiar creată prin așa-numitele 12) _____ (decizii/hotărâri ale instituției – inițial, simple avize). Cei mai importanți magistrați din sistemul ierarhic al demnităților/funcțiilor publice romane (numit în latină 13) _____) erau 14) _____. Ei dețineau 15) _____ – termen care desemnează în latină deopotrivă puterea executivă politică și cea militară; însă depindeau de instituția din care, de altfel, proveneau de cele mai multe ori, de vreme ce, de exemplu, aceasta controla și finanța 16) _____, ai cărei comandanți supremi erau magistrații respectivi. O situație grăitoare pentru puterea instituției asupra comandanților militari o constituie chiar al doilea război punic. Pe de o parte, Hannibal nu a putut fructifica avantajul aparent decisiv obținut în 216 a.Chr. la 17) _____, în Apulia, inclusiv din cauza lipsei de sprijin și a mișcărilor politice din 18) _____, capitala acestuia, în vreme ce mobilizarea generală și deciziile politice de la Roma, luate la nivel instituțional, i-au oferit resursele decisive pentru victorie lui Publius 19) _____ Scipio, cel supranumit apoi 20) _____.

Nota bene! Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul de lucru efectiv este de 3 (trei) ore. Se acordă 10 puncte din oficiu.

Concurenții pot folosi dicționarul latin - român (sau latin - o limbă modernă).